

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

PARAGRAFER

§§38 – 42

DATUM FÖR MÖTET

2021-05-26

TID

18:00– 19:10

PLATS

Digitalt sammanträde

NÄRVARANDE

Se separat sida

Utses att justera: Camilla Widepalm Heurén

Underskrifter:

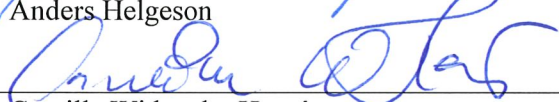
Sekreterare

Gustav Lindskog

Ordförande

Anders Helgeson

Justerande

Camilla Widepalm Heurén

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Församlingsutskottet

Sammanträdesdatum

2021-05-26

Datum då anslaget sätts upp

2021- 06 -08

Datum då anslaget sätts ner

2021- 06 -30

Förvaringsplats för protokollet

Stiftskansliet, Lilla Bommen 1, Göteborg

Underskrift

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2021-05-26

18:00 – 19:10

Digitalt sammanträde

Mötesdeltagare

Anders Helgeson, Ordförande

Tord Nordblom, Ledamot

Camilla Widepalm Heurén, Ledamot

Magnus Hermansson Adler, Ledamot

Susanne Rappmann, biskop

Monica Hellerfjord, enhetschef församlingsutvecklingsenheten

Gustav Lindskog, Utredningssekreterare

Jonas Ransgård, stiftsdirektor

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2021-05-26

18:00 – 19:10

Digitalt sammanträde

§ 38

Inledning

Ordföranden öppnade sammanträdet.

§ 39

Val av protokollsjusterare

Camilla Widepalm Heurén utsågs till protokollsjusterare.

§ 40

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes utan ändring.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

DATUM FÖR MÖTET	TID	PLATS
2021-05-26	18:00 – 19:10	Digitalt sammanträde

Beslutsärenden

§ 41

S 2021-0386

Remiss avseende Förslag till kyrkostyrelsen om åtaganden i samband med Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket

Beslut

Församlingsutskottet beslutade föreslå stiftsstyrelsen besluta

att avge remissvar på Förslag till kyrkostyrelsen om åtaganden i samband med Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket enligt upprättat förslag (bilaga 1).

Reservation

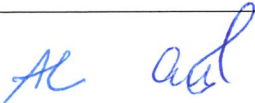
Tord Nordblom reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag (bilaga 2)

Ärendebeskrivning

Sedan 1990-talet har Svenska kyrkan stått i en försoningsprocess med det samiska folket. Detta föranledde att Samiska rådet inom Svenska kyrkan under 2019 framförde till kyrkostyrelsen att det skulle kunna vara tid för Svenska kyrkan att avge en formell ursäkt till det samiska folket. Mot bakgrund av detta har kyrkostyrelsen skickat en remiss avseende förslag till kyrkostyrelsen om åtaganden i samband med Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket. Den 17 maj var sista dag att inkomma med yttrande.

Stiftsstyrelsen sammanträder den 9 juni och kommer att lämna sitt svar efter det.

Den 17 maj skickade Göteborgs stift in dels förslaget på remissvar, dels en skrivelse med invändningar mot förslaget som inkommit från några ledamöter i stiftsstyrelsen för att kyrkostyrelsen ska ha möjlighet att göra sig en bild av de olika uppfattningarna.

Justerandes signatur 	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Sammanträdesprotokoll

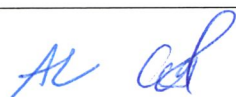
MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

DATUM FÖR MÖTET	TID	PLATS
2021-05-26	18:00 – 19:10	Digitalt sammanträde

På församlingsutskottets bord fanns kansliets förslag från tjänsteutlåtandet. Det fanns även två kompletterande texter från ledamöterna Magnus Hermansson Adler och Tord Nordblom. Diskussionen ledde fram till att flertalet ställde sig bakom kansliets förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

FÖRSAMLINGSUTSKOTTET

DATUM FÖR MÖTET

2021-05-26

TID

18:00 – 19:10

PLATS

Digitalt sammanträde

§ 42

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Remissvar angående förslag från kyrkostyrelsen om åtaganden i samband med Svenska kyrkans ursäkt till samiska folket

Svenska kyrkan har för avsikt att framföra en officiell ursäkt till det samiska folket som en del i den försoningsprocess med det samiska folket som pågått sedan mitten av 1990-talet. Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift bejakar såväl initiativet till försoningsprocessen som den ursäkt som nu är på väg att framföras och har förståelse för att en ursäkt behöver åtföljas av åtaganden från Svenska kyrkans sida. Många samer är bosatta inom Göteborgs stifts område. De bär på kultur, språk och traditioner som behöver bejakas, ha utrymme att levas och utvecklas och föras vidare till kommande generationer.

Stiftsstyrelsen ställer sig bakom de åtta övergripande målskrivningarna och är medveten om att det kommer att krävas insatser för till exempel gudstjänstliv på samiska.

Vidare finns en förståelse för att stiftet har ansvar för att synliggöra samiska språk och öka kunskapen och respekten för samisk andlighet och kyrkliga traditioner. Detta gäller inte minst i utformandet av kyrkliga handlingar. Göteborgs stift bedriver verksamhet på samiska inom ramen för minoritetsspråk och har bland annat tagit fram ett dopsmycke för samiska dop. Göteborgs stift ser gärna att denna kompetens utvecklas i stiftsövergripande samverkan eller drivs från nationellt plan.

I stiftets främjandearbete finns möjligheter att bidra till att främja utveckling av de samiska språken. En särskilt viktig insats för att stärka samisktalande barn och unga i deras identitet och andliga utveckling är vad vi förstår det samiska konfirmandlägret. Göteborgs stift har under en lång tid finansierat en samisktalande diakon som medverkar under lägret och ställer sig positivt till att även i framtiden avsätta resurser för att möjliggöra att lägret genomförs. Vi uppskattar det gemensamma ansvarstagandet som inte minst Luleå och Härnösands stift gjort möjligt.

Kunskap om historiska relationer, övergrepp och de konsekvenser som detta medfört behöver stärkas inte minst inom Svenska kyrkan. Här ser styrelsen att det finns goda möjligheter att planera för kompetensutvecklingsinsatser i olika grupperingar och sammanhang och hoppas på god samverkan mellan församlingar, stift och nationell nivå för att erbjuda till exempel föreläsningar med mera

Stiftsstyrelsen bejakar tanken om att en förbättrad kunskap om urfolkkrättens principer bidrar till att olika frågor som rör markförvaltning och skogsbruk kan beredas med respekt för samiska traditionella näringar. Göteborgs stifts förvaltning berörs i låg grad av den typen av frågor men kan se att kunskapsnivån behöver höjas på ett generellt plan men en djupare kunskap om detta bör finnas på nationellt plan.

Slutligen vill stiftsstyrelsen bejaka vikten av samers inflytande och delaktighet i kyrkans verksamhet. Att be om ursäkt är viktigt men än viktigare är att skapa förutsättningar för att samer blir subjekt i den kyrka de är en del av, i gudstjänstfirande, demokratiska processer och annat utvecklingsarbete.

AL od

Undertecknad reserverar sig mot Församlingsutskottets förslag till beslut angående Kyrkostyrelsens planerade åtgärder i samband med Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket och yrkar att nedanstående text i stället bör bli Stiftsstyrelsens remissyttrande.

Remissvar angående förslag från kyrkostyrelsen om åtaganden i samband med Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket.

Kyrkostyrelsens arbete med en officiell ursäkt till det samiska folket, för kränkningar som även Svenska kyrkan var en del av under tidigare århundraden, fortgår planerligt. Beslutet att fullfölja den så kallade försoningsprocessen ligger på nationell nivå och stiftsstyrelsen har nu anmodats svara på en remiss kring tänkta åtaganden för framtiden.

Inledningsvis gör vi en annan bedömning kring behovet av en officiell ursäkt. Vi anser inte att Svenska kyrkan hade behövt framföra ytterligare ursäkt för händelser som ligger långt tillbaka i tiden, och som ingen nu ansvarig företrädare för Svenska kyrkan har varit delaktig i. Ändå är beslutet om detta alltså inte vårt.

Svenska kyrkan har i århundraden varit en del av enhetssamhället och förutsättningarna för att verka oberoende av statsmakten och samhället i övrigt var annorlunda än i dag. Vid en tillbakablick framstår många av enhetssamhällets beslut och handlingar som beklagansvärda, men det innebär inte att vi i dag behöver en utdragen försoningsprocess med en officiell ursäkt. Skall en sådan ändå framföras behöver den konkretiseras så att det blir tydligt vad som åsyftas, annars finns det uppenbar risk att grupper tolkar ursakten som att Svenska kyrkan ångrar att man alls bedrev mission bland samer. Det borde räcka att vi beklagar dåtidens ovisa nit och de metoder som användes, med tillägget att vi med dagens kunskaper och värderingar skulle ha handlat annorlunda.

Dessutom har en hel del redan gjorts. I april 2016 utkom en vitbok i två delar om Svenska kyrkans förtryck av samerna. Vitbokens utgivning kan ses som ett kollektivt minne av de övergrepp som skedde, och förhoppningsvis bidra till att något liknande aldrig tillåts ske. Nyligen har också samiska kvarlevor återlämnats och blivit gravsatta under värdiga former. Det kan knappast vara meningsfullt att ytterligare uppmärksamma historiska oförrätter. Såren från det förgångna måste nu få möjlighet att läka.

Detta hindrar inte att vissa av de åtaganden som beskrivs i remissen ändå är fullt rimliga att bejaka. Det gäller framför allt den första punkten om att förkunna evangelium med respekt för samiska andliga traditioner, och vi tänker då bland annat på den laestadianska fromheten som har sitt ursprung bland samer. Stöd till bibelöversättningar och kyrkohandböcker på de samiska språken hör till det som enkelt kan motiveras. Däremot hör det inte till Svenska kyrkans uppdrag att revitalisera ett samiskt kulturliv i allmänhet, utan vår uppgift är att sprida evangeliet om Jesus Kristus som världens frälsare.

Praktiskt taget alla samer som bor i Sverige förstår och talar i dag svenska. Det finns på några platser särskilda sameskolor, vilket gör att en del yngre samer behärskar de samiska språken bättre än sina föräldrar. Enligt Skolverket deltog också 643 elever i hemspråksundervisning i något av de samiska språken läsåret 2018/2019.

Det handlar alltså om att på olika sätt bevara språket och stödja den samiska identiteten. Detta är angeläget, men språkundervisningen syftar inte till att ge barnen stöd för att klara sig på enbart samiska i samhället. Ändå kan det vara viktigt för samisk identitet att ibland få läsa eller höra en bibeltext eller sjunga en sång på sitt ursprungsspråk, liksom att få klä sig i sin traditionella klädedräkt. Någon folkräkning på etnisk grund görs däremot inte i Sverige, och det är rimligt anta att det inte finns någon i Göteborgs stift som är i behov av kyrklig verksamhet på samiska för utvecklingen av sin kristna tro.

Däremot finns det andra språkliga minoriteter inom Göteborgs stift vars behov är betydligt mer angelägna för oss, framför allt teckenspråkiga och finska. Vi har även stora invandrargrupper med bristfälliga kunskaper i svenska som inte tillhör ett erkänt minoritetsspråk, men vars behov ändå är angelägna att tillmötesgå, särskilt inom vissa delar av Göteborg. Med begränsade och minskande resurser att tillgå är det orimligt att prioritera verksamhet bland samer i den här delen av landet, och stiftsstyrelsen bör inte ställa resurser till förfogande för detta ändamål annat än i ytterst begränsad omfattning, exempelvis för att uppmärksamma den samiska nationaldagen, men däremot inte för någon reguljär verksamhet.

I norra Sverige är situationen delvis annorlunda, men vi svarar här med utgångspunkt från situationen i Göteborgs stift.

Slutligen har vi, oberoende av remissen, noterat att konfirmandlägret för samiska ungdomar hade en budget på drygt 47000 kronor per deltagare (uppgiften avser 2017 års kostnader från den bidragsansökan som Göteborgs stift då tog emot). Detta kan inte på något sätt försvaras och lägret har också blivit ifrågasatt inom både Härnösands och Luleå stift, främst för kostnadernas skull, orsakade av dyra samiska fritidsaktiviteter i fjällnära miljöer för ungdomar med samiska rötter från hela vårt land.

Åtaganden som syftar till att stödja och möjliggöra samiskt kyrkoliv kan alltså väl motiveras, men nu behöver försoningsprocessen, som redan pågått länge och tagit stora resurser i anspråk, av båda parter snarast möjligt förklaras avslutad.

Tord Nordblom

